

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සි/ස මාන්තෘයි සෝල්ට් සමාගමේ (“සමාගම”) 2021 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2021 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ 2021 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණයේ ආස්ථිත්ව සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන්ට (SMEs සඳහා SLFRS) අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණයේ ආස්ථිත්ව සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන්ට (SMEs සඳහා SLFRS) අනුකූලව පිළියෙළ කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම වරදවා දැක්වීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.
හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.
- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරිබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරි බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් සමාගම විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියෙහි 7.2 වන ඡේදය ප්‍රකාරව, මාස තුනක් හෝ ඊට වඩා අඩු කෙටි කාලීන පරිනතභාවයක් සහිත ආයෝජනයක් මුදල් සහ මුදල් හා සමාන දෑ ලෙස සැලකිය යුතුයි. කෙසේවෙතත්, ඊට පටහැනිව, මාස තුනක් ඇතුළත පරිනත වූ, ස්ථාවර තැන්පතුවල ආයෝජනය කරන ලද රු. 10,427,739 ක මුදලක් ජංගම නොවන වත්කම් ලෙස සලකා තිබුණි.	මාස තුනට වඩා අඩු පරිනත කාලයක් සහිත ස්ථාවර තැන්පතු ප්‍රමාද දෝෂයකින් ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ දක්වා ඇත. මෙය 2022 මාර්තු 31 වන දින නිවැරදි කරනු ලැබේ.	කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවල සඳහන් උපමාන අනුව ආයෝජනය වර්ගීකරණය කළ යුතුයි.
(ආ) කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියෙහි 7.8 වන ඡේදය ප්‍රකාරව, වක්‍ර ක්‍රමය යටතේ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේදී, මුදල් නොවන අයිතම ගැලපිය යුතුයි. කෙසේවෙතත්, 2021 මාර්තු 31 දිනට ලද රු. 1,365,944 ක් වූ පොලී ආදායම හඳුනාගැනීමකින් තොරව, සමාගම විසින් මුලු පොලී ආදායම රු. 4,874,173 ක් ලෙස සලකා තිබුණි.	තථ්‍ය පොලී ආදායම 2022 මාර්තු මස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ සටහන් කරනු ලැබේ.	කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණය ආස්ථිත්ව සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට (SMEs සඳහා SLFRS) අනුකූලව, මුදල් පදනම මත මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කළ යුතුයි.

(ඇ) කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතයෙහි 17.21 ඡේදය අනුව, වත්කම්වල ඵලදායී ජීවිත කාලය නිර්ණය කිරීමේදී, සමාගම විසින් වත්කමෙහි අපේක්ෂිත භාවිතය, භෞතිකව ගෙවියාම, නිෂ්පාදනයේදී සිදුවන වෙනස්කම් හෝ වැඩිදියුණු කිරීම් හේතුවෙන් පැන නැඟී ඇති තාක්ෂණික හෝ වාණිජමය යල්පැනීම සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලිය යුතුය. ඊට පටහැනිව, සමාගම විසින් ගොඩනැගිලි හැර සියලුම දේපළ පිරිසිදු සහ උපකරණ සඳහා සියයට 10 ක ක්ෂය අනුපාතයක් භාවිත කර තිබුණි. තවද, ඉහත සඳහන් කර ඇති කරුණු පිළිබඳව ඉදිරිපත් කළ හැකි පුරෝකථනයන් ඇගයීමට සහ කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණයේ ආස්ථිත්ව සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතයෙහි (SMEs සඳහා SLFRS) 17.19 ඡේදය ප්‍රකාරව, සමාගම විසින් වත්කම්වල ජීවිත කාලය සංශෝධනය කිරීම සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා කටයුතු කර නොතිබුණි. තවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කරන අවස්ථාවේ දී පිරිවැය රු. 4,848,895 ක් වූ වත්කම් සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කරන ලද නමුත් ප්‍රමිතියට පටහැනිව, සමාගම විසින් තවමත් එම වත්කම් භාවිත කරමින් පවතී.

සමාගම විසින් පිරිසිදු හා යන්ත්‍රෝපකරණ බොහොමයක ඵලදායී ජීවිත කාලය වසර 10 ක කාලයක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර තිබුණද, සමහර වත්කම්, ඒවායෙහි ඇස්තමේන්තුගත ඵලදායී ජීවිත කාලය වූ වසර 10 ඉක්මවා භාවිත කර තිබුණි. එනමුත්, මෙම වත්කම් ලවණ මිශ්‍රිත පරිසරයක භාවිත කරන බැවින්, වත්කම්වල ඵලදායී ජීවිත කාලය කාලීනව ඇස්තමේන්තුගත කිරීම ප්‍රායෝගික නොවේ. එමෙන්ම, මෙම ව්‍යාපාරික ආස්ථිත්වයට අධික පිරිවැයක් වූ මෙම ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ කාර්යය සඳහා විශේෂඥ සේවය ද අවශ්‍ය වේ.

වත්කම්වල ඵලදායී ජීවිත කාලය නිර්ණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියෙහි අප නිරතව සිටින අතර කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණයේ ආස්ථිත්ව සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිය (SMEs සඳහා SLFRS) අනුව ක්ෂය අනුපාත ගළපනු ලැබේ.

(ඈ) කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණයේ ව්‍යවසායන් සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතයෙහි 17.33 ඡේදය අනුව, දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණවල අයිතම, ඊට අදාළ ප්‍රමාණවලින් දක්වන ලදුව, සමාගම විසින් ප්‍රත්‍යාගණනය ක්‍රියාත්මක වන දිනය, තක්සේරුකරුගේ විස්තර, හඳුනාගත් ධාරණ අගය සහ ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තය හෙළිදරව් කළ යුතුය. ඊට පටහැනිව, සමාගම විසින් ප්‍රාග්ධනය සහ සංචිත යටතේ දක්වා ඇති රු.2,400,000 ක් වන ප්‍රත්‍යාගණන මුදල පිළිබඳව කිසිදු තොරතුරක් දක්වා නොතිබුණි.

ප්‍රත්‍යාගණනය පිළිබඳ විස්තර සමාගම සතු නොවන අතර රු. 2,400,000 ක් වූ ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය ආරම්භයේ සිටම ශේෂ පත්‍රයේ ඉදිරියට ගෙනවිත් ඇත.

ශේෂ පත්‍රයේ දක්වා ඇති සෑම අයිතමයක්ම සාක්ෂි මගින් තහවුරු කළ යුතුයි. නොඑසේනම්, එම ශේෂයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් ඉවත් කිරීමට කළමනාකාරීත්වය නිසි පියවර ගත යුතුයි.

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>අ) 2021 මාර්තු 31 දිනට අලිමංකඩ ලුණු ලේඛනයට අදාළ භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාවට අනුව, මුලු පිරිවැය රු.6,828,395 ක් වූ වත්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොතිබුණු බව නියැදි විගණන පරීක්ෂාවේදී අනාවරණය විය.</p>	<p>කුඩා පරිමාණ අමාත්‍යාංශය විසින් මිලදී ගන්නා ලද වත්කම් සී/ස මන්තායි සෝල්ට් සමාගම වෙත භාර දෙන ලදී. එම වත්කම්වල ලියාහල අගය 2022 මාර්තු 31 දිනට රු.2,143,509 ක් වේ. එම වත්කම් පිළිබඳ තොරතුරු එවකට තිබූ අමාත්‍යාංශය සතු වූ බැවින්, එම තොරතුරු අපගේ ගිණුම් පොත්වල සටහන් කිරීමට අපට නොහැකි විය. සුදුසු තක්සේරුකරුවකු මගින් එසේ සටහන් නොකළ වත්කම් තක්සේරු කර, හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.</p>	<p>වත්කම් උපලේඛන, භෞතික සත්‍යාපන වාර්තා සමග සැසඳීමට කළමනාකරණය විසින් කටයුතු කළ යුතු අතර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, එම වෙනස සම්බන්ධයෙන් සුදුසු පියවර ගත යුතුයි.</p>
<p>ආ) මන්තාරම සහ අලිමංකඩ ලුණු ලේඛනයන්වලට අයත් ඉඩම්වල වටිනාකම සහ ගොඩනැගිලි සහ ව්‍යුහයන්ගේ ලියා හල වටිනාකම වන පිළිවෙලින් රු. 42,900,000 ක් සහ රු.30,593,166 ක් 2021 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ දක්වා තිබුණද, එම ඉඩමේ අයිතිය සමාගම තමන් පවරා නොතිබුණි.</p>	<p>සියලුම ලුණු ලේඛනයන්, ජාතික ලුණු සංස්ථාව යටතේ පැවති අතර ඒවා ලංකා සෝල්ට් ලිමිටඩ් වෙත පවරන ලදී. උතුරු පළාතේ පිහිටි ලුණු ලේඛනයන් රජයට පවරා ගැනීමේ අරමුණින් ලංකා සෝල්ට් ලිමිටඩ්හි අනුප්‍රාප්තිකයා ලෙස 2001 වර්ෂයේ දී සී/ස මාන්තායි සෝල්ට් සමාගම රජය සතු සමාගමක් වශයෙන් ස්ථාපනය කරන ලදී. සියලුම ලුණු ලේඛනයන් රජයේ ඉඩම්වල පිහිටා තිබුණු බැවින්, එය ස්ථාපනය කරන අවස්ථාවේදීම එම ඉඩම්වල වටිනාකම රජයේ දේපළක් වශයෙන් ගිණුම්වලට ඇතුළත් කරන ලදී. තවද, සමාගම විසින් කල්බදු අවසරපත්‍රය සඳහා ඉල්ලුම් කර ඇති අතර එම අවසරපත්‍රය කඩිනමින් නිකුත් කරනු ඇත.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ දේපළ, පිරිසිදු සහ උපකරණ යටතේ දක්වා ඇති ඉඩම්වල අයිතිය තහවුරු කරන විධිමත් සහ පිළිගත හැකි නෛතික ලේඛන ලබා ගැනීමට කළමනාකාරිත්වය කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>ඇ) මන්තාරම සහ අලිමංකඩ ලුණු ලේඛනයන්වලට අයත් ගොඩනැගිලි ක්ෂය කිරීම් ගණනය කිරීම සඳහා පූර්වයෙන් තීරණය කරන ලද ක්ෂය අනුපාතය වන සියයට 5 වෙනුවට සියයට 10 ක ක්ෂය අනුපාතය භාවිත කිරීම හේතුවෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ගොඩනැගිල්ලේ ක්ෂය කිරීම් රු.1,489,485 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>ක්ෂය කිරීම් වැඩියෙන් දැක්වීම සහ ක්‍රමක්ෂය වැඩියෙන් දැක්වීම හේතුවෙන් සිදු වී ඇති දෝෂය ඉදිරි මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලදී නිවැරදි කරනු ඇත.</p>	<p>මූල්‍ය තොරතුරුවල නිරවද්‍යතාවය සහ සම්පූර්ණත්වය සහතික කිරීම සඳහා කළමනාකාරිත්වය විසින් සමාගමේ ප්‍රතිපත්තියට අනුව ගොඩනැගිලි සඳහා නිවැරදි ක්ෂය අනුපාතය යොදා ගත යුතුය.</p>
<p>ඈ) අලිමංකඩ ලුණු ලේඛනයට අදාළව අවසන් ලුණු තොගයෙන් සියයට 24 ක් නිරූපනය කරන දළ වශයෙන් රු.7,741,250 වටිනාකමක් සහිත</p>	<p>දීර්ඝ කාලයක් මුළුල්ලේ ලුණු තොග පැවතීම සහ මිනුම්වල පවතින වෙනස්කම්, අලිමංකඩ ලුණු ලේඛනයේ ඉහත කී මෙ.ටො. 1,126 වෙනසට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වේ.</p>	<p>ලුණු තොගයේ පොත් අගය, තොග සත්‍යාපන වාර්තා සමග සැසඳීමට කළමනාකාරිත්වය විසින් පියවර ගත යුතු අතර</p>

මෙට්‍රික් ටොන් 1,126 ක වෙනසක් සහ මන්තාරම ලුණු ලේවායට අදාළව අවසන් ලුණු තොගයෙන් සියයට 22 ක් නිරූපනය කරන දළ වශයෙන් රු.1,931,875 වටිනාකමක් සහිත මෙට්‍රික් ටොන් 281 ක වෙනසක් 2021 මාර්තු 31 දිනට භෞතික තොග සත්‍යාපන වාර්තා සහ පොත් ශේෂ අතර නිරීක්ෂනය විය. කෙසේ වෙතත්, මෙම ගැටළුව පසුගිය වසරේදීන් පැවතියද, සමාගම එකී වෙනස නිවැරදි කිරීම සඳහා කටයුතු කර නොතිබුණි.

ලෝඩ් එකකට මෙ.ටො.2.3 බැගින් වූ ට්‍රැක්ටර් ලෝඩ් ගණනද භෞතික මිනුම් වන ලුණු ගොඩෙහි දිග, පළල සහ උස මිණුම් පටිය භාවිතයෙන් මැන පොත් ශේෂය වශයෙන් සටහන් කර ගනී. ඉහත ක්‍රම දෙක මගින්ම දළ අගයන් ලැබෙන බැවින් ලුණුවල තරාස බර ගණනය කරනු ලබන්නේ පාලම් තරාදිය ආශ්‍රයෙන් ලුණු තොග මැන ඉවත් කර ගන්නා අවස්ථාවේදීය. කෙසේවෙතත්, විකුණුම් වාර්තා අනුව, ලුණු තොග උණන නිරීක්ෂණය නොවේ.

2020 දෙසැම්බර් මස දී මන්තාරම ලුණු ලේවාය හරහා හමා ගිය "බුරවි" සුළි කුණාටුව හේතුවෙන් ලුණු මෙ.ටො. 139 ක ප්‍රමාණයක් සේදී යාම, මන්තාරම ලුණු ලේවායට අදාළ ඉහත කී මෙ.ටො. 280.62 වෙනසට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වේ. කෙසේවුවද, කළමනාකාරිත්වය විසින් තොගය විකිණීමට සියලු පියවර ගත් අතර 2022 වර්ෂය වන විට තොග සියල්ලම පාහේ ඉවත් කර ඇත.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී එම වෙනස්කම් සම්බන්ධයෙන් ද නිසි පියවර ගත යුතුයි.

ඉ) තොග වාර්තාවලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී විකුණන ලද ලුණු තොග ප්‍රමාණය මෙ.ටො. 24,590 ක් වූ අතර විකුණුම් වාර්තාවලට අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එය මෙ.ටො. 23,508 ක් විය. එබැවින්, තොග වාර්තා සහ විකුණුම් වාර්තා අතර ආසන්න වශයෙන් රු.7,439,357 ක් වටිනා විකුණන ලද ලුණු තොග මෙ.ටො. 1,082 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය. කෙසේවෙතත්, එම වෙනසට හේතු වූ කරුණු නිරීක්ෂණය නොවීය.

තොග වාර්තා සහ විකුණුම් වාර්තා අතර නිරීක්ෂණය වූ එකී වෙනස, ඉදිරි මූල්‍ය වර්ෂයේදී නිවැරදි කරනු ලබන ප්‍රකාශිත අගයට වඩා බොහෝ අඩු අගයකි.

කළමනාකරණය විසින්, භෞතිකව නිරීක්ෂණය වූ ශේෂය වෙනුවට පොත් ශේෂය සැලකිල්ලට ගනිමින්, කිසියම් වූ වෙනසක් හඳුනා ගැනීම අරමුණු කර ගෙන තොග වාර්තා සහ විකුණුම් වාර්තා අනුව විකුණන ලද තොග සැසඳිය යුතු අතර තොග පවත්ගෙන යාමේදී සිදුවන අක්‍රමිකතා වළක්වනු පිණිස එම වෙනස පිළිබඳව සොයා බැලීමට පියවර ගත යුතුයි.

ඊ) අලිමංකඩ ලුණු ලේවායේ ජල නල එලීම සඳහා කරන ලද කැණීම් වෙනුවෙන් දරන ලද රු. 136,000 ක වියදම, නඩත්තු වියදම් යටතේ ගිණුම්ගත නොකර නිෂ්පාදන පිරිවැය යටතේ දක්වා තිබුණි. එබැවින්, අලිමංකඩ ලුණු ලේවායේ නිෂ්පාදන පිරිවැය සහ පරිපාලන වියදම, එම ප්‍රමාණයෙන් පිළිවෙලින් වැඩියෙන් සහ අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

ලුණු නිෂ්පාදනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා ජලය සැපයීම අරමුණු කර ගෙන ජල නල එලීම සඳහා දරන ලද වියදම රු. 136,000 ක් විය. එබැවින්, එය පරිපාලන වියදම් යටතට නොගෙන නිෂ්පාදන පිරිවැය යටතේ සටහන් කර තිබුණි.

වියදම් වර්ගීකරණය කිරීමේදී, කළමනාකරණය විසින් තාර්කික සහ පිළිගත් පදනමක් අනුගමනය කළ යුතුයි.

1.5.4 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

විගණන නිරීක්ෂණය

අලිමංකඩ ලුණු ලේඛන පුනරුත්ථාපනය කිරීම සඳහා 2020 මාර්තු 31 දිනට ලැබී තිබුණ සමුච්චිත රජයේ ප්‍රදානය රු.96,261,491ක් විය. ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම, ලුණු ලේඛන ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සහ වත්කම් මිලදී ගැනීම සඳහා පිළිවෙලින් රු. 29,518,037 ක්, රු. 57,320,658 ක් සහ රු.9,422,796 ක් වශයෙන් මෙම ප්‍රදානය උපයෝගී කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, සමාගම විසින් මෙම වත්කම්, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අදාළ කාණ්ඩ යටතේ වෙන වෙනම හඳුනාගෙන නොතිබුණ අතර, අලිමංකඩ ලුණු ලේඛන පුනරුත්ථාපනය කිරීම සහ වාර්ෂිකව සියයට 10 අනුපාතයක් යටතේ ක්ෂයවීම හේතුවෙන් එම වත්කම්, සමුච්චිත අගයන් යටතේ දක්වා තිබුණි. එබැවින්, 2021 මාර්තු 31 දිනට ගොඩනැගිලිවල සමුච්චිත ක්ෂයවීම රු. 5,903,607 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

ඉදිරියේදී, රජයේ ප්‍රදානය යටතේ අත්පත් කර ගත් වත්කම් වෙත වෙනම හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වීමට කටයුතු කරන අතර වත්කම්වල ඇස්තමේන්තුගත ඵලදායී ජීවිත කාලය පදනම් කරගෙන ක්ෂය කරනු ලැබේ.

නිර්දේශය

කළමනාකරණය විසින් රජයේ ප්‍රදාන උපයෝජනය කර මිලදීගත් සියලුම වත්කම් සහ ඉදිකිරීම් හඳුනාගත යුතු යුතුයි. එමෙන්ම, සමාගම සතු ප්‍රතිපත්තිය සහ වත්කම්වල ඵලදායී ජීවිත කාලය පදනම්ව ක්ෂය කිරීම කළ යුතු අතර ලේඛන ප්‍රාග්ධනික කිරීම සඳහා වූ ප්‍රතිපත්තිය ද හඳුන්වා දිය යුතුයි.

1.5.5 බදු රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය

(අ) 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ 11(1) වගන්තිය අනුව, ව්‍යාපාරයකින් හෝ ආයෝජනයකින් යම් තැනැත්තෙකුට ලැබෙන ආදායම ගණනය කිරීමේදී, එම තැනැත්තා විසින් එම වර්ෂය තුළ දරන ලද තාක් දුරට වූ සහ එම ව්‍යාපාරයෙන් හෝ ආයෝජනයෙන් ආදායම ලබා ගැනීමේදී දරන ලද තාක් දුරට වූ වියදම් අඩු කරනු ලැබිය යුතුයි. එයට පටහැනිව, 2021 මාර්තු 31 දිනට සිදු කරන ලද පාරිතෝෂික ගෙවීම වන රු. 609,015 මුදල සමාගම විසින් අඩු කර නොතිබුණි. එබැවින්, ගලපන ලද ව්‍යාපාර ලාභය සහ බද්දට යටත් ආදායම එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් බද්ද රු. 85,262 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

ගිණුම්වල බදු සඳහා ප්‍රතිපාදන සැලසීමේ කාර්යය වෙනුවෙන් බදු වගකීම ගණනය කරනු ලබනු අතර බදු වියදම් සඳහා ප්‍රතිපාදන සැලසීමේ දී, පාරිතෝෂික ගෙවීම වෙනුවෙන් අනුමත කළ හැකි මෙම වියදම් ප්‍රමාද දෝෂයකින් නොසලකා හරින ලදී. කෙසේවෙතත්, අවසන් බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමේදී බදු වගකීම ගණනය කිරීම සඳහා ඉහත කී වියදම් සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ. එමෙන්ම, ඉදිරියේදී ගිණුම්වල බදු වියදම් සඳහා ප්‍රතිපාදන සැලසීමේ දී මෙම දෝෂය නිවැරදි කරනු ඇත.

නිර්දේශය

ඉදිරියේදී අනනුකූලතාවය සම්බන්ධයෙන් ගැටලු ඇති වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා කළමනාකාරීත්වය විසින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ බදු රීතිවලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ 16 (2) (ආ) වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගම සතු හෝ සමාගම විසින් භාවිත කරනු ලැබූ ක්ෂය කළ හැකි වත්කම් සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනාව තක්සේරු වර්ෂය අවසානයේදී අඩු කළ හැකිය. ඊට පටහැනිව, සමාගම විසින් 2016/2017 වර්ෂයේ සිට 2018/2019 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළදී රු.9,422,796 ක රජයේ ප්‍රදානයක් භාවිත කර වත්කම් මිලදී ගෙන තිබුණි. කෙසේ වුවද, තක්සේරු කළ හැකි ආදායම ගණනය කිරීමේදී මෙම වත්කම්වල අගය ප්‍රාග්ධන දීමනා ලෙස සැලකිල්ලට ගෙන නොතිබුණි. ඒ හේතුවෙන් තක්සේරු කළ හැකි ආදායම රු.1,884,559 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ආදායම් බදු සඳහා ප්‍රතිපාදන වැඩියෙන් දක්වා තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ලාභය රු. 263,838 කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

සිදු වූ ප්‍රමාද දෝෂයක් හේතුවෙන්, බදු වගකීම් සඳහා ප්‍රතිපාදන සැලසීමේ දී රජයේ ප්‍රදාන යටතේ මිලදී ගත් වත්කම් සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනා සැලකිල්ලට ගෙන නොමැත. කෙසේ වුවද, අවසාන බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමේදී මෙය ගණනය කරනු ලැබේ. බදු වියදම් සඳහා ගිණුම්වල ඉදිරි ප්‍රතිපාදන සැලසීමේ දී මෙම දෝෂය නිවැරදි කරනු ලැබේ.

අනාගතයේ දී අනුකූල නොවීම් සම්බන්ධ යම් ගැටළුවක් ඇති වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා කළමනාකාරිත්වය විසින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ බදු රීතිවලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා වන බදු මාර්ගෝපදේශයට අනුව 2020/2021 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ව්‍යාපාරයෙන් ලැබූ ලාභ සඳහා ගැලපිය යුතු බදු අනුපාතය සියයට 14ක් වූ අතර වෙනත් ආකාරයෙන් ලැබූ ආදායම සඳහා ගැලපිය යුතු බදු අනුපාතය සියයට 24ක් විය. කෙසේ වුවද, සමාගම විසින් වෙනත් ආකාරයෙන් ලැබූ ආදායම (ස්ථාවර තැන්පතු සහ ඉතුරුම් තැන්පතුවලින් ලද පොළී ආදායම) සඳහා ගැලපිය යුතු සියයට 24 බදු අනුපාතය වෙනුවට සියයට 28ක් ලෙස ගලපා තිබුණි. එම නිසා, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ආදායම් බදු වෙන්කිරීම රු.253,780 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ලාභයද එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

සිදු වූ ප්‍රමාද දෝෂයක් හේතුවෙන්, පොළී ආදායම සඳහා ආදායම් බදු වෙන් කිරීමේදී, එය සියයට 28ක් ලෙස ගලපා තිබුණි. බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමේදී මෙම අධිප්‍රතිපාදන ගලපනු ලැබේ.

අදාළ බදු ගණනය කිරීමේදී, නිවැරදි/යාවත්කාලීන කරන ලද බදු අනුපාතය අනුගමනය කිරීමට කළමනාකරණය වගබලා ගත යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
අලිමංකඩ ලුණු ලේවා ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලැබිය යුතු භාණ්ඩාගාර අරමුදල් රු.811,706 ක් වසර 03කටත් වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ ලබාගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.	භාණ්ඩාගාරයේ මූල්‍ය සීමාකිරීම් හේතුවෙන්, අලිමංකඩ ලුණු ලේවා ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලැබිය යුතු රු.811,706 ක මුදල ලබාගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.	භාණ්ඩාගාරයෙන් ලබාගත යුතු අරමුදල් ලබාගෙන එමගින් ගෙවීම් පැහැර හැරීම වැළැක්වීමටත් බොල්ණය ඇතිවීම වැළැක්වීමටත් කළමනාකරණය විසින් කඩිනම් පියවර ගත යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගමේ ලියාපදිංචි ගාස්තු රු.100,000ක් වෙළඳ සහ වෙනත් ගෙවිය යුතු ගිණුම් යටතේ වසර 06කටත් වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ නිරවුල් නොකර පැවත එමින් තිබුණි.	අධි වෙන්කිරීම හේතුවෙන් පැවති සමාගමේ ලියාපදිංචි ගාස්තු රු.100,000ක් ලියා හැරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	අධි වෙන්කිරීම පිළිබඳ ගැටළු නිරාකරණය කිරීමටත් නිවැරදි සහ යාවත්කාලීන කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමටත් කළමනාකරණය විසින් පියවර ගත යුතුය.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි, කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2003 ජූනි 02 දිනැති අංක PED/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 6.5.1 වගන්තිය	මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී 60ක් තුළදී වාර්ෂික රේඛීය අමාත්‍යාංශය, ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව සහ මහා භාණ්ඩාගාරයටද සහිතව විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එහෙත් සමාගම විසින් 2021 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන මාස 4කටත් වැඩි ප්‍රමාදයක් සහිතව 2021 ඔක්තෝබර් 04 දින ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	කොවිඩ් ව්‍යාප්තියේ බලපෑම මත වසා දැමීම හේතුවෙන් වාර්ෂික කෙටුම්පත් ගිණුම් වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම ප්‍රමාද විය.	නියමිත දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමට කළමනාකරණය වගබලා ගත යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 60,170,921ක ශුද්ධ ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ශුද්ධ ලාභය රු. 12,796,333 ක් විය. එබැවින්, ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රු. 47,374,586ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. ඉකුත් වර්ෂයේ රු.103,473,982ක් වූ ආදායම සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.201,568,231 ක් දක්වා වැඩි වීම, ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව මෙට්‍රික් ටොන් එකක සාමාන්‍ය විකුණුම් මිල වැඩි වීම සහ විකුණුම් ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 10,445 කින් වැඩි වීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් සහ වියදම් අයිතමයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

	2021	2020	වෙනස	ප්‍රතිශතය
	රු.	රු.		
ආදායම	201,568,231	103,473,982	98,094,249	95
විකුණුම් පිරිවැය	129,529,120	84,303,766	45,225,354	54
දළ ලාභය	72,039,111	19,170,216	52,868,895	276
වෙනත් මෙහෙයුම් ආදායම්	16,635,817	12,414,565	4,221,252	34
ගොඩනැගිලි නඩත්තු වියදම්	656,533	301,879	354,654	117
කාර්ය මණ්ඩල සුබසාධන වියදම්	171,835	34,884	136,951	393
කාර්යාල උපකරණ නඩත්තු වියදම්	386,988	118,915	268,073	225

අ) ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම සියයට 95 කින් වැඩි වී ඇත. ඊට සමගාමීව, විකුණුම් පිරිවැය සියයට 54 කින් වැඩි වී ඇත. ආදායම සියයට 95 කින් වැඩි වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දළ ලාභය වැඩි වී ඇත්තේ සියයට 276 කින් පමණි.

ආ) ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වෙනත් මෙහෙයුම් ආදායම සියයට 34 කින් වැඩි වී ඇත. සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. මිලියන 136 ක මුදලක් ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජනය කිරීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත.

ඇ) ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගොඩනැගිලි නඩත්තු වියදම් සියයට 117 කින් වැඩි වී ඇති අතර මේ වැඩි වීමට ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත්තේ නානකාමර නවීකරණය, ආරක්ෂක බැම්බ් ඉදිකිරීම සහ නිල නිවාස නඩත්තු කිරීම යනාදී කටයුතුය.

ඈ) ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව වර්ෂයේ කාර්ය මණ්ඩල සුබසාධන වියදම් සියයට 393 කින්ද, කාර්යාල උපකරණ නඩත්තු වියදම් සියයට 225 කින්ද වැඩි වී ඇති අතර කාර්ය මණ්ඩල සඳහා මුළු ආවරණ, සැනිටයිසර් වැනි කොවිඩ් - 19 වැළැක්වීමේ අයිතම මිලදී ගැනීම සහ වායු සමීකරණ යන්ත්‍රය, ඡායා පිටපත් යන්ත්‍රය සහ ලැප්ටොප් පරිගණකය යනාදී කාර්යාල උපකරණ අලුත්වැඩියා කිරීම මෙම වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

අනුපාත	2020/2021	2019/2020
දළ ලාභ අනුපාතය	35.7	18.5
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය	29.9	12.4
තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය	1.97	1.17

- අ) අනුරූපී වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී සමාගමේ දළ ලාභ අනුපාතය සියයට 18.5 සිට සියයට 35.7 දක්වා වැඩි වී ඇත. තවද, අනුරූපී වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය සියයට 141 කින් වැඩි වී ඇත.
- ආ) 2020/21 වර්ෂයේ දී සමාගමේ තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය ඉකුත් කාලපරිච්ඡේදයේ තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය වූ 1.17 ට සාපේක්ෂව 1.97 ගුණයකි. වැඩි තොග පිරිවැටුම මගින් වැඩි විකුණුම් සහ අඩු තොග අදහස් කෙරේ.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) වසර තුනකට අධික කාලයක් මුළුල්ලේ පැවති රු.1,577,310 ක් වූ ආර්ථික සේවා ගාස්තුව අයකර ගැනීමට සමාගම පියවර ගෙන නොතිබුණි. තවද, ගෙවන ලද රඳවා ගැනීමේ බද්ද වන රු.1,193,214 ක් සහ රු.673,493 ක් වූ ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු වසර 05 කට අධික කාලයක් මුළුල්ලේ නිරවුල් කර නොතිබුණි.</p> <p>සාංගමික සංස්ථා පත්‍රයේ සඳහන් අරමුණු අංක 01 අනුව, සමාගම විසින් ලංකා සෝල්ට් ලිමිටඩ්හි අනුප්‍රාප්තිකයා ලෙස, එම සමාගම</p>	<p>ශුද්ධ බදු වගකීම් ගණනය කිරීමේදී ආර්ථික සේවා ගාස්තු, ආදායම් බදු ප්‍රතිපාදන සහ රඳවා ගැනීමේ බදුවල ලෙජර් ගිණුම් ශේෂ සැලකිල්ලට ගනියි. එළඹෙන මූල්‍ය වර්ෂයේදී මෙම ශේෂ අඩු කරනු ලැබේ.</p> <p>පහත සඳහන් කරුණු හේතුවෙන් වෙමීමානි ලුණු ලේවායේ මෙහෙයුම් කටයුතු අතරමග නවතා තිබුණි.</p>	<p>ලැබිය යුතු මුදල් කඩිනමින් අය කරගැනීමට කළමනාකාරීත්වය විසින් පියවර ගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) උතුරු පළාතේ සිදුකළ ව්‍යාපාරික කටයුතු ඉදිරියටත් කරගෙන යායුතුය. කෙසේ වුවද, සමාගම විසින් එම ව්‍යාපාර හඳුනාගැනීමට හෝ එම කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.</p> <p>තවද, 2001 වර්ෂයේ අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාවට අනුව මන්තාරම ලුණු ලේවාය පළමුවත් වෙමීමානි සහ අරාලි ලුණු ලේවා ඉන් පසුවත් ආරම්භ කිරීමට එහිදී යෝජනා විය. අවසානයේදී කුරින්පන්තිවු සහ අලි මංකඩ ලුණු ලේවායන්හි මෙහෙයුම් කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීමට තීරණය විය. කෙසේ වුවද, 2021 වර්ෂයේ මාර්තු</p>	<p>1. ලවණ මිශ්‍ර ජලය නිසා තම වි වගාව කෙරෙහි ඇතිවන අහිතකර බලපෑම හේතුවෙන් එම ප්‍රදේශයේ ගොවීන් විසින් මෙම ලේවායේ මෙහෙයුම් කටයුතුවලට විරෝධය දක්වන ලදී.</p> <p>2. වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලුණු ලේවායේ කලපුව ආශ්‍රිතව ඉදිකරන ලද වැසි ජලය රැස්කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය</p>	<p>සාංගමික සංස්ථා පත්‍රයේ සඳහන් අරමුණුවලට අනුකූල වන ලෙස කටයුතු කිරීමට කළමනාකාරීත්වය විසින් පියවර ගත යුතුය.</p>

31 දින වන විට මන්නාරම සහ අලි මංකඩ ලුණු ලේඛනවල මෙහෙයුම් කටයුතු පමණක් ආරම්භ කර තිබුණු අතර වාරිමර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වැසි ජලය රැස්කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමයක් ඉදිකිරීම හේතුවෙන් වෙම්මානි ඉඩම ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත භාර දී තිබුණු අතර ඔහු විසින් අරාලි ඉඩම කසළ රැස් කිරීමේ ස්ථානයක් ලෙස භාවිතා කර තිබුණි.

හේතුවෙන් මුහුදු ජලයේ ලවණතාවය පහත වැටී තිබුණි. එහෙයින්, වෙම්මානි ඉඩම ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත නැවත භාර දී තිබුණි.

අරාලි ප්‍රදේශයේ ලුණු ලේඛනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනා කර තිබුණද, අදාළ ඉඩම සමාගම වෙත භාරදී නොතිබුණු අතර එය පසුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් කසළ රැස් කිරීමේ ස්ථානයක් ලෙස භාවිතා කර තිබුණි.

සමාගමේ අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් කුරින්පත්තිවු ඉඩම සංවර්ධනය කිරීමට නොහැකි වූ අතර මේ සඳහා භාණ්ඩාගාරයේ සහය ලබාගැනීමට අපේක්ෂා කළද, එයද ප්‍රතික්ෂේප විය. 2018 වර්ෂයේදී ලුණු ලේඛනය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වයක් පිහිටවුවද, ජයග්‍රාහී ලංසුකරුවන් අරමුදල් යෙදවීම කෙරෙහි දැක්වූ උනන්දුව ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් එයද අහෝසි විය. මෙම රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය සඳහා 2021 වර්ෂයේදී අලුතින් ලංසු කැඳවීමක් සිදු කළ අතර මේ වන විට එය ප්‍රදානය කිරීමේ අවසන් අදියරේ පවතී.